

## МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

*Андренко О. А., канд. екон. наук, Чередниченко Т. О., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова*

На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки банківська діяльність відіграє значну роль в економічних процесах організації, функціонуванні фінансового ринку і служить центром накопичення та перерозподілу фінансових ресурсів. Саме банківські установи є основними інституційними учасниками, що забезпечують функціонування механізму інвестування для стимулювання економічного розвитку. Внаслідок глобалізації економіки та необхідності інтеграції на міжнародні ринки фінансових послуг ефективна банківська діяльність прямо та опосередковано впливає на економічне зростання держави.

В даний час проблеми розвитку банківської справи в Україні стають системними. Підходи, що застосовуються у політиці відповідних державних органів, насамперед Національного банку України, не є повною мірою ефективними, що обумовлює необхідність перегляду та вдосконалення механізму управління діяльністю банківських установ, як на внутрішньому, так й на зовнішньому ринках.

Основою для розробки дієвого та універсального механізму розвитку банківської діяльності на міжнародних ринках має стати виявлення та оцінка проблем, що перешкоджають ефективному функціонуванню, та розробка на цій основі пропозицій щодо активізації розвитку банківських установ.

Проблеми зовнішнього та внутрішнього характеру, тобто проблеми, що мають екзогенний (зовнішнє середовище) та ендогенний (внутрішнє ринкове середовище) характер, впливають на розвиток зовнішньоекономічної діяльності банків.

На рис. 1 представимо авторське бачення групування основних проблем, які постають перед банками України на шляху до інтеграції на світові ринки фінансових послуг.

Для вирішення проблем, показаних на рис. 1, необхідно докорінно реформувати банківську систему, активізувати кредитування експортно-орієнтованих галузей, стимулювати конкурентоспроможні галузі з високою часткою доданої вартості для прискореного економічного зростання та системних змін у структурі національної економіки [1]. За таких обставин особливе значення має розробка дієвого та універсального механізму розвитку банківської діяльності в контексті їх інтеграції на світові ринки фінансових послуг (рис. 2). Основною метою механізму є розвиток банківської діяльності, який здатний забезпечувати зростання попиту на фінансові послуги вітчизняних банків на міжнародному ринку фінансових послуг за умов ефективного перерозподілу фінансових ресурсів, підвищення конкурентоспроможності та іміджу банківського сектору України в умовах економічної нестабільності



Рис. 1 – Проблеми управління банківською зовнішньоекономічною діяльністю у умовах кризової економіки України (розроблено автором на підставі [1])

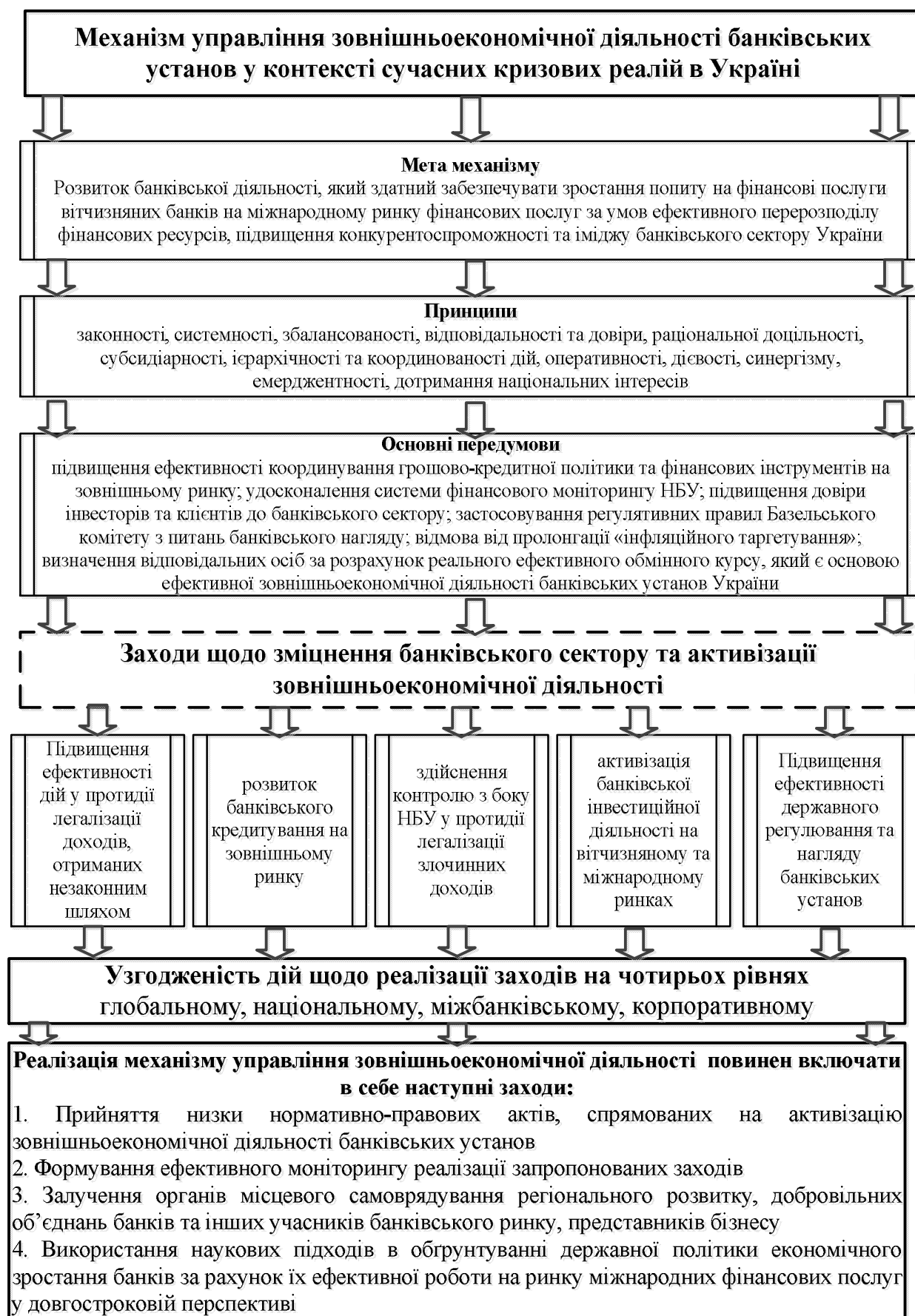


Рис. 2 – Механізм управління зовнішньоекономічної діяльністю банків  
(розроблено автором на підставі [2-4])

Пріоритетні цілі та оперативні завдання, які повинен виконувати розроблений механізм (рис. 2), визначаємо наступним чином, а саме:

- відновлення довіри до банківської системи України з боку інвесторів, кредиторів та вкладників, особливо іноземних;

- розробка ефективної банківської системи для накопичення коштів суб'єктів ринку та їх перетворення в позики та інвестиції;

- зростання кредитного та інвестиційного потенціалу шляхом реалізації політики «довгих грошей», тобто збільшення обсягу внутрішніх інвестицій в економіку; забезпечення прискореного високотехнологічного економічного розвитку. Через покращення кредитоспроможності позичальників зменшується частка проблемних позик у структурі кредитного портфеля та рівень кредитного ризику. Отже, якщо розвивається як виробничий, так й банківський сектори, економічне зростання держави також посилюється, а імідж банківського сектору серед іноземних клієнтів покращується;

- розвиток інтеграції державних банків на європейській та світовий ринки як основи економічного розвитку та структурної перебудови економіки шляхом фінансування пріоритетних національних проектів та програм; повна гарантія вкладів населення; зменшення вартості кредитних ресурсів.

На основі аналізу літературних джерел та законів України [5-9], можна зробити висновок, що досягнення поставлених перед механізмом цілей повинно здійснюватися поетапно, з урахуванням макроекономічної ситуації, процесів глобальної глобалізації та змін у законодавстві:

- 1) перший етап – забезпечення прозорих умов функціонування банківських установ, зменшення проявів тіньових схем, створення умов для підвищення рівня їх економічної безпеки, що покращить, насамперед, імідж українських банків у міжнародні ринки фінансових послуг;

- 2) другий етап – запровадження податкових інструментів для стимулювання їх функціонування на міжнародному ринку, забезпечення ефективного партнерства між державою, банками, асоціаціями банків, фізичними та юридичними особами та іноземними клієнтами.

Очікуваними результатами ефективною реалізації механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю банків є:

- покращення фінансової стійкості банківської системи;

- розвиток конкурентного середовища банків, формування надійної системи захисту інтересів вкладників та прозорості банківських установ;

- вдосконалення законодавчої та нормативної бази для регулювання банківської діяльності, зокрема, банківських інвестицій та кредитування на внутрішньому та зовнішньому ринках;

- підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки та створення ефективного ринку інновацій та технологій;

- модернізація високотехнологічної промисловості та продукції з високою часткою доданої вартості;

- відновлення довіри до банківської системи з боку інвесторів, вкладників та кредиторів, особливо іноземних;

– відновлення темпів кредитування національної економіки за рахунок залучення іноземних інвестицій;

– забезпечення реалізації інвестиційного потенціалу вітчизняних банків, оптимізація структури банківського кредитування у напрямку збільшення частки позик в іноземній валюті;

– мінімізація ризиків кредитної діяльності банків та утримання частки проблемної заборгованості на рівні 7-8%, що є оптимальним для підвищення якості портфелів банківських позик.

Однак слід зазначити, що визначення очікуваних результатів не означає їх досягнення. Поетапна реалізація цих заходів необхідна для контролю за їх виконанням з використанням ряду критеріїв, а саме: забезпечення необхідного законодавчого регулювання для ефективного розвитку банківської діяльності; зниження рівня проблемної заборгованості за кредитами; збільшення обсягу позик, необхідних для стійкого економічного зростання економіки держави в цілому; збільшення обсягу внутрішніх та іноземних депозитів у банках; зростання інвестиційного кредитування з боку банків, включаючи зовнішній сектор.

Таким чином, можна зробити загальний висновок, що реалізація запропонованого механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю банків допоможе оптимізувати структурні зміни в національній економіці, підвищити конкурентоспроможність банківських установ на міжнародному ринку фінансових послуг та позитивно вплине на загальне економічне зростання банківського сектору України.

#### **Список використаних джерел:**

1. Чікіта І.Б. Дослідження фінансової глобалізації та її впливу на банківський сектор економіки. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна*. 2014. Вип. 45. С. 141-147.

2. Гуревич М.М., Колмикова І.О. Банківська система України: шляхи удосконалення в контексті євроінтеграційних процесів. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. №33. С. 82–84.

3. Левченко Д.О. Вдосконалення банківської діяльності в контексті особливостей функціонування банківських систем європейських країн. *Наукові записки*. 2012. №12. С. 166–172

4. Савелко С.О. Досвід та особливості функціонування банківських систем європейських країн. *Ефективна економіка*. 2011 №8. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2011\\_8\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_8_4) (дата звернення: 01.10.2020)

5. Сенищ П. М. Сутність банківських систем: типологізація, класифікація і роль в економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 1. С. 246-253. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu\\_2013\\_1\\_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2013_1_32) (дата звернення: 01.10.2020)

6. Муршудли Ф.Ф. Банковское обслуживание внешнеэкономической деятельности Азербайджана в условиях финансовой глобализации : монография. Баку : Издательский Дом «Sorg- Qarb», 2013. 416 с.

7. Лаптев С.М., Денисенко М.П., Кабанов В.Г., Любунь О.С. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід). Київ : Професіонал, 2014. 320 с.

8. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 01.05.2020).

9 Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 01.05.2020)